

ÇEŞİTLİ MISCELLANEOUS

Arin Mektupları ve Dr. Oryal Gökdemir

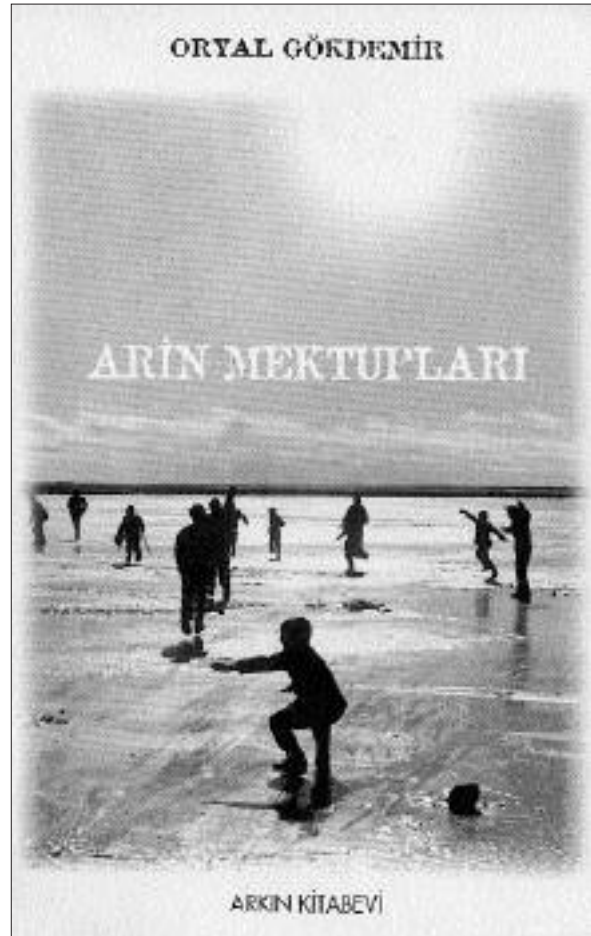
Sait Faik bir öyküsünde "Yazmazsam deli olacaktım" diyor. Dr. Oryal Gökdemir'in kitabı "Arin Mektupları" nı okuyup bitirdikten sonra Sait Faik'in bu sözünü anımsadım. Yazarlık, yazmazsa deli olacağını bilmek ve bu yüzden sürekli yazmak demek bence. Yazar Oryal Gökdemir de bu gerçeğini bilerek önce mektuplardan başlamış yazmaya. Bunu daha sonra çocuk kitapları, öyküler, anı ve belgeseller izlemiş.

"Arin Mektupları" genç, insan sevgisiyle dolu, idealist ve sosyalist bir doktorun Doğu Anadolu'da zorunlu hizmet yıllarını anlatıyor. Van gölü ile Arin gölü arasında küçük bir nahiye olan Arin'de başlayan kitap daha sonra Tatvan'da devam ediyor. Evlilik ve İzmir'e uzmanlık için gidişle son buluyor.

Bir hekim olarak, özellikle Doğu Anadolu'yu tanıyan ve sağlık ocaklarında zorunlu hizmet yapmış bir hekim olarak beni geçmiş yıllara götürüveren bu kitap, akıcı üslubu, temiz ve özenli dili, samimi anlatımı ile hemen sarıp sarmalayveriyor insanı. Kitabı nerede okursanız okuyun, sizi alıp 1964-66 yıllarına, Doğu Anadolu'nun unutulmuş köşelerinden birine, unutulmuş insanları arasına götürüyor. Birden kendinizi Arin Sağlık Ocağının ilkel koşullarında, doktorun gece mumla aydınlanan odasında soğuktan titrerken buluveriyorsunuz. Dışarıda uğuldayan rüzgarı dinliyor, pencere aralarından içeri dolan rüzgarın titreştirdiği mum ışığında yazarla birlikte mektup yazıyorsunuz. Oryal Gökdemir'in usta kalemizi kah uçsuz bucaksız bir çöl gibi uzanan ufuklara götürüyor, kah göl kıyısında oynayan çocuklara... "Kurşun rengi göğün bittiği yerde keskin tepeler ve tepelerde pembe bir kar. Üstünde tükenmek üzere olan bir mavilik. Altta siyah bir göl." Diyerek birkaç fırça darbesiyle ustaca resmini yapan bir ressam gibi gözünüzün önünde canlandırıyor manzarayı.

Evet, Arin'de güneş batmış, bir kış gecesi başlamaktadır. Az sonra kurt ulmaları duyulacak, gece yarısı kapının hızlı hızlı çalınmasıyla doktor yola çıkıp hastaya ya da otopsiye gidecektir. Karda, at üstünde, ölüm tehlikeleri atlatarak, kurtların ve ölümün soluğunu her an ensesinde duyarak...

Yazar, bir yandan genç bir hekimin yaşadığı sıkıntıları, gösterdiği özverileri abartısız bir dille anlatırken, bir yandan da mektuplaştığı kişileri, çevresinde yaşayan insanları sıcak, sevgi dolu anlatımıyla tanıtmaktadır bize. Sıddık Efendi'yi, Arif'i, annesini ve arkadaşlarını tanıy, yeteneksiz idarecilere, bürokratlara, dönemin koşullarına tanık oluruz.



Kitapta yer yer parantezlerle araya giren yetişkin Oryal, genç Oryal'i ve davranışlarını eleştirir, hatta kimi davranışlara şaşır. Yer yer ise eksik kalan, kısa geçilmiş bölümleri anlatarak bizleri aydınlatır. Öyle sanıyorum ki bu kitap Oryal Gökdemir'in kendi geçmişiyle de bir çeşit hesaplaşmasıdır. Ancak bu hesaplaşma genç doktorun samimi, dürüst ve ilkelerinden ödün vermeyen davranışlarından ötürü birkaç eleştiriden öteye gitmez. Çünkü Dr. Oryal'in üretken ve saygın bir geçmişi vardır.

Oryal Gökdemir, bir yandan yer yer şiirselliğe varan akıcı anlatımıyla bizi o yıllara ve Arin'e götürürken bir yandan da birbirinden güzel siyah-beyaz fotoğraflarla kitabını süslemiş. Fotoğraflar gerçekten çok güzel. Her ne kadar fotoğraf sanatı üzerinde söz söylemeye yetkili görmesem de kendimi, bir sanatsever olarak sanat değeri olan fotoğrafları tanı-

rım. Her biri bir tablo gibi Arin'i ve Arin insanlarını tanıtan fotoğraflar kitaba ayrı bir değer katmış.

Günümüzden 40 yıl öncesine bizleri götüren ve o günün koşullarındaki Türkiye'yi ve hekimliği tanıtan bu kitabı başta gençler olmak üzere herkese, özellikle genç meslektaşlarımıza öneririm. Düşünüyorum da acaba bunca yıldan sonra neyi ne kadar değiştirebildik? Bu değişim iyi mi yoksa kötü yönde mi? Ya genç hekimlerimiz? Hala Dr. Oryal gibi idealist genç hekimlerimizin olduğuna inanmak istiyorum

Dr. Gülseren Ünsün Engin
gulserenengin@hotmail.com

Arin Mektupları: Oryal Gökdemir
Arkın Kitabevi Yayınları-İstanbul 1998